

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

Πορισμα.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

norum causa trahere possumus, id quod jam fecerunt Melito, & Tertullianus, & ex utroque Eusebius, quotquot nefarii & crudelitate insignes fuere Romanorum principes, bellum indixisse Christianis, eosdem fovisse, vel esse certe fuisse, quotquot aequitas sua & probati mores nobilitarunt.

XXIII. Sed revertamur ad Lampridium, quem haud me fugit Casaubono penas dedisse, quasi vanis vulgi opinionibus obsecutus Tempia Christo destinata fuisse tradiderit, quae sibi ipse Hadrianus in omnibus civitatibus condere coeperat, & suo nomini consecrare proposuerat, ut habet Spartianus in illius vita. Cogitabat autem, inquit Casaubonus, illuc simulacra mittere Hadrianus, vel praesens ipse consecrare, postquam essent absoluta. Quod cum morte praeventus perficere non potuerit, & Tempia compluria manserint imperfecta, multis post hanc aetatem annis vulgo creditum est Tempia illa simulacris carentia, Christi Jesu honori ab Hadriano fuisse exstructa. Causam cur haec in animum suum induceret, & Lampridio contradiceret, non aliam habuit Casaubonus, quam Patrum vetustiorum ea de re silentium. Verum Lampridii mentem parum videtur introspexisse vir solers cateroquin & eruditus: non enim scripsit Historicus Tempia illa quae exstruere coeperat Hadrianus, mansisse sine numinibus, sed Hadrianum Tempia in omnibus civitatibus sine simulacris jussisse fieri: quo significatur certum destinatumque fuisse Hadriani consilium, ut Tempia Christo exstruerentur, nullis omnino vel exornata, vel exornanda idolis; cum ea quae sibi, suoque nomini ipse condebat, simulacris insignita essent. Hujusmodi fuit illud, quod Jovi Olympio, ipsique Hadriano Athenis dedicatum, aram habuisse, quam ipse sibi Hadrianus erexerat, refert Spartianus. Inerant praeterea & plurima ejus simulacra, ut testatur Pausanias in Atticis. Pergit Lampridius loqui de Templis Christo Jesu ab Hadriano excitatis: *Quae hodie*, inquit, *quia non habent numina, dicuntur Hadriani*. A quibus ita dicuntur: Utiq; ab Ethnicis, qui cum Templis nomina tribuere soleant, à Diis petita, quorum honori consecrata sunt, appellare illa maluerunt de conditoris, quam de famoso inter eos, & invidioso Christi nomine. Addit Lampridius: *Quae ille ad hoc parasse dicebatur*; ab Ethnicis nimirum dicebatur; nam quis putet Lampridium, hominem itidem Ethnicum, ea de re Christianos consuluisse, fidemve illis tribuisse ullam? Ergo ab Ethnicis acceperat, Hadrianum ad hoc parasse templa, ut in iis Christus coleretur, verum à Sacerdotibus prohibitum, veritis ne si invalesceret Christiana religio, Ethnica concideret, ab incepto destitisse: quod adversariis nostris Christianis credendum est. Fallitur praeterea Casaubonus, cum scribit jussisse Hadrianum Tempia fieri in omnibus civitatibus, suo nomini sine dubio consecranda, testemque citat Spartianum. Narrat enim Spartianus Hadrianum Tempia sui nominis consecrasset, non consecranda solum destinasse. Quae ergo Tempia sibi exstruere coeperat Hadrianus, eadem absolverat, & instruxerat simulacris, & suo demum nomini consecraverat. Quae vero Christo aedificari mandaverat, iis simulacra veterat inferri, & monitu Sacerdotum imperfecta fere reliquit. Cujus generis fuit Tiberiadense, & aliud Alexandrinum, quae à Judaeis in profanos usus conversa fuisse refert Epiphanius. Verum hoc à Josepho Comite, illud ab Athanasio, repurgata ac perfecta sunt, & Christo non tam tributa, quam restituta. Minime vero jactandum id & extollendum censuerunt Christiani Scriptores; quod Ethnicis parata esset responsio, Tempia quidem Hadrianum Christo exstruere coepisse, verum poenituisse postea propositi, & mandatum revocasse, proindeque Christo destinata quidem fuisse Tempia haec, non dedicata.

Satis igitur luculenter docuisse videor scriptas in Novo Testamento historias ita res gestas narrare, uti narrantur in multis libris coetaneis, vel aetati certe proximis, quae res gestae sunt. Hoc si tenemus, quod non potest convelli, profecto veraces esse historias in Novo Testamento scriptas necesse est. Quod erat probandum.

Π Ο Π Ι Σ Μ Α.

Jesus est Messias.

I. **Q**uod si vera sunt, quaecunque in Novo Testamento scripta extant; si tot miracula patravit Jesus, si tot Prophetias edidit, quae deinde sunt eventu comprobatae; si ipso deinde rebus terrenis exempto, & in caelum recepto vim portentificam & prodigialiam, sanctumque adeo Spiritum in Discipulos suos immisit; sicuti, dum inter ipsos versaretur, fuerat pollicitus; adeo ut gentium omnium linguis loquerentur, aegros sanarent, mortuos revocarent ad vitam, fatendum omnino est divinum hominem fuisse Jesum, pium ac sanctum, Deo afflatum, Deoque

E ij

Melit. apud Euseb. Hist. libr. 4. cap. 16. Tert. Apol. c. 5. Euseb. Hist. libr. 5. cap. 5. Defenditur adversus Casaubonum Lampridii testimonium de templis Jesu Christo ab Hadriano exstructis.

Spartian. Hadr. cap. 13.

Spartian. Hadr. cap. 13.

Epiphani. Ebionit. Hæc. 50. c. 12. & Arrian. Hæc. 69. cap. 2.

plenum; quem fraudis, vafritiei, ac vaniloquentiæ suspectum habere nefas' sit. Atqui se ipse Messiam esse palam professus est. Igitur Messias fuit. Id proponimus pro re nata, & in antecessum, quod suo loco fufius demonstrabitur.

PROPOSITIO QUARTA.

Genuini sunt libri Veteris Testamenti.

*Librorum
Veteris Te-
stamenti an-
tiquitas gene-
ratim proba-
tur.*

I. **A**B iis enim auctoribus scripti sunt, à quibus dicuntur esse scripti, & iis circiter temporibus, quibus scripti esse feruntur. Id ut obtineamus, definire ac partite loci hujus quaestio tractanda est, ac singulae Veteris Testamenti partes sigillatim exploranda. Magnum opus, si res fufe agarur & enucleate pro merito suo. Nos adhibebimus modum, & intra legitimos fines nostra sese diligentia continebit: non ita in arctum desilientes, ut quaestiones aliquas instituto operi haudquaquam penitus conjunctas obiter attingere occasione data religio sit; neque vero ita expansantes, quoad ingens ac prope infinita materies & ubertas rerum postulabit. Ac primum duobus argumentis omnium fere Veteris Testamenti librorum antiquitatem probabimus. Prius arcessemus ex Librorum sacrorum Canone, qui ab Efdra, auctoritate Synagogæ magnæ, Artaxerxis *μακροβίος* temporibus, conflatus est: ut ad calcem Propositionis hujus demonstrabo. Unde sequitur libros ipsos, qui eo continebantur Canone, fuisse ea, quam dixi, ætate antiquiores. Alterum argumentum subministrat vetus interpretatio Græca, sive ab Interpretibus Septuaginta elaborata Ptolemæi Philadelphii ævo, quod vulgo creditur; sive multo recentiore, uti viris quibusdam eruditis visum est; sive partim ab his, partim ab aliis, ut opinati sunt nonnulli, omnium certe consensu ante Christi ætatem concinnata. Cum in ea enim libri haberentur iidem qui in Canone, prorsus hinc efficitur Christi temporibus esse vetustiores. Ex ea etiam scire licet, nomina ac titulos libris præfixos, unde ad agnoscendos auctores non inania sæpe capimus argumenta, minime illuc fuisse recentiorum hominum studio appositos, sed jam inde à prima origine istas sedes occupasse. His in antecessum generatim præmissis, singulis deinceps libris suum continget examen, sua probatio.

DE LIBRIS MOSIS.

*Divisio dis-
sertationis
hujus de li-
bris Mosis.*

I. **A**C ordiemur primum à Mosis Pentateucho: qui quoniam librorum omnium, qui supersunt, antiquissimus est, utile juxta erit & operosum vetustatem ejus & *γνησιότητά* quaestis undique argumentis tueri. Quod ut ordine fiat, Scriptorum primo sacrorum utemur testimoniis; tum decurremus ad auctores reliquos: inde alterius generis asciscemus probationes, & ostendemus Mosem ipsum, ac res ab eo gestas & literis proditas, unicum fere fontem fuisse, unde universæ propemodum per orbem gentes Deos suos, Heroas, & auctores, totamque Theologiam suam hauserunt; Phœnices dico, Ægyptios, Persas, Indos, Thraces, Germanos, Gallos, Britannos, Hispanos, ipsos etiam Americanos; præcipue vero Græcos, & Romanos, quos omnes Mosem, personatum quidem, ac certis tamen intermoscendum indicis, retulisse inter Deos, & divino cultu profecutos esse reperiemus. Quod mirabile sane est, & impietati retundendæ summopere efficax. Nam quæ se expugnari non patietur pertinacia, siquidem ostendero quidquid apud antiquissimas gentes, & ingenii ac doctrinæ laude imprimis florentes, divinum, præstans, illustre, & valde vetustum habitum est, Deos puta, Diisque prognatos Heroas, conditores etiam urbium, ac legumlatores, nihil aliud fuisse quam expressas ad Mosis exemplar imagines, & quem divinis honoribus tot homines magno affecerunt consensu, hunc summi, quem nos colimus, Dei cultorem ac servum se tulisse? Si cui ergo prolixior æquo fortasse videbitur argumenti hujus tractatio, is reputet apud se utilitatem rei ac momentum ad causam, quam tuemur, obtinendam, ita brevior etiam fatebitur. Atque hæc cum ipse mecum commentarer, miratus sum equidem sæpenumero in tanta literarum, ac sacrarum præsertim luce, neminem extitisse adhuc, qui hanc aperiret scenam, detractaque tot commentitiis Heroibus, ac Diis larva, quam iis præci ævi superstitione imposuit, Mosem Mofi restitueret, ac publice agnoscendum proponeret. Id à me factum est hæc Dissertatione; nec ita quidem, ut hoc argumentum exhaustissem me putem,